

حکمت سهروردی ذوقی است و ارتباطی با مقوله گفتگو ندارد

دکتر محمدرضا ریخته گران، گفتگو را از دغدغه های فیلسوفان مدرن دانست و گفت: در دوران قدیم سخن از گفتگو به میان نمی آمد و سکوت و مراقبه وجود داشت. مسائل و موضوعات چالش برانگیز فلاسفه اسلامی نیز موارد دیگری بود.

دکتر محمدرضا ریخته گران، گفتگو را از دغدغه های فیلسوفان مدرن دانست و گفت: در دوران قدیم سخن از گفتگو به میان نمی آمد و سکوت و مراقبه وجود داشت. مسائل و موضوعات چالش برانگیز فلاسفه اسلامی نیز موارد دیگری بود.

استادیار گروه فلسفه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران درباره جایگاه گفتگو در فلسفه اسلامی به خبرنگار مهر گفت: گفتگو زمانی ایجاد می شد؛ شود که بشر برای خود تشخیص پیدا می کند و اومانیزم پدید می آید، آن وقت است که مسائل مربوط به مدارا و گفتگو و آزادی یک به یک ظاهر می شوند.

وی فرآیند گفتگو را از آن دنیای امروز دانست و افزود: بشر در دوران قدیم خاموش بود و با این موارد مواجه نبود. در دوران قبل سخن از گفتگو به میان نمی آمد و سکوت و مراقبه وجود داشت.

مدیر گروه فلسفه هنر دانشگاه هنر در پاسخ به اینکه کدام فیلسوفان اسلامی به گفتگو اهمیت ویژه می دادند؛ ای داده می اند، این طور پاسخ داد: تأکید اختصاصی بر فیلسوف خاصی نمی توان داشت. گفتگو مسئله ای است که فیلسوف مدرن را به چالش کشیده، در حالی که مسائل و موضوعات چالش برانگیز فلاسفه اسلامی، موارد دیگری بود.

وی افزود: فلاسفه مسلمان سخن و تأکیدی درباره گفتگو ندارند. سهروردی جز آن دسته می بود که بین حکمت ذوقی و حکمت بحثی، تفسیری دارد. حکمت بحثی شاید از وجهی به آنچه که امروز عنوان گفتگو به آن اطلاق می شود نزدیک باشد ولی با این همه سهروردی برای این موضوع چندان شأنی در نظر نگرفته و اصل حکمت را حکمت ذوقی دانسته که این حکمت نیز ارتباطی با مقوله گفت و گو ندارد.

ریخته گران درباره ضرورت گفتگو برای جامعه فکری امروز گفت: گفتگو در بسط آزادی، پیدایش روحیه نظارت همگانی و بر حسن اجرای قوانین موثر است. بالاخره باید پذیرفت که حقیقت آدمی نطق است. درست همان بحثی که در زبان یونانی به آن لوگوس اطلاق می شود. زمانی که دو نفر در مقابل هم باشند در واقع دو لوگوس هستند که در برابر یکدیگر قرار گرفته اند؛ از همین رو می توان گفت ارتباط دو فرد ارتباط دو لوگوس است. دیالوگ نیز مترادف با ارتباط لوگوس ها است. بنابراین گفتگو تأثیرات خود را دارد و از شرایط و بنیادهای جامعه مدنی است.